ముసలమ్మ శపథం

"చ్యవన"

"ఈ అమ్మాయి నీదగ్గరనే కూర్చో కూడదూ?" అన్నది ఎదటి సీటులో కూర్చున్న ముసలమ్మ. సూర్యనారాయణకు అరికాలిమంట నెత్తికెక్కింది. అసలే అతనికి ఆడవాళ్ళంటే, అదోరకం చిటుకారం. అందులో యిప్పుడు పిలుచుకు పోతున్న అమ్మాయి తన కాలేజీ లెక్చరరు గారి కూతురు! సూర్యనారాయణా, లెక్చరరు ప్రకాశరావుగారూ కేవలం గురుశిష్యుల్లా కాకుండా, ఒకరినొకరు అర్థం చేసికొని ఆప్తులుగా ప్రవర్తించే మిత్రులు. తన చెల్లెలు మద్రాసులో వున్నదనీ, ఆమెకు సుస్తీగా వుండటంవల్ల తన కూతురును సహాయంకొరకు పంపవలసివచ్చిందనీ, తనే వెళ్ళాలి అనుకుంటే యింట్లో పనివాడికి సుస్తీగా వున్నదనీ ప్రకాశరావు శిష్యుడితో వెళ్ళబోసుకున్నాడు. ఇంతలో పోస్టుమ్యాన్ సదరన్ రైల్వే సర్వీస్ కమిషన్ నుంచి వచ్చిన కబురు సూర్యనారాయణ కిచ్చాడు. నాలుగోరోజుకి మద్రాసులో ఇంటర్వ్యూకు రమ్మని అందులో వున్నది! మేస్టరు అప్పుడే మద్రాస్ ప్రయాణం సంగతి చెప్పడం, యింతలో యీ కబురు రావడం సూర్యనారాయణకు నవ్వు తెప్పించాయి. మౌనంగా ఆ కాగితం లెక్చరరు కిచ్చాడు. ప్రకాశరావుగారు ఆ కాగితం చూచి 'అయితే మా అమ్మాయిని నీవెంట పంపుతాను—నీకేమీ అభ్యంతరం లేకపోతే!' అన్నాడు. ఎటూ అనలేకా, ఇన్ని యిబ్బందులలోవున్న మాస్టరుకు యీ మాత్రం సహాయం చేయకపోతే ఎలాగా అనుకొని ఒప్పుకొన్నాడు సూర్యనారాయణ. ఆడవాళ్ళంటే ఎందువల్లనో విపరీతంగా బిడియపడేవాడైనా—'ఆ అమ్మాయిని మోసేపని వుండదుకదా - తనపాటికి తను రైల్లో కూర్చుంటుంది - ఫరవాలేదు.' అని మనసు దిట్టపరచుకొన్నాడు.

రైల్వేస్టేషనుకు ప్రకాశరావు గారువచ్చి సరళనూ సూర్యనారాయణనూ రైలు ఎక్కించారు. సూర్యనారాయణ రైలుపెట్టెలో ఒక మూల ఖాళీవుండటం గమనించి ఆ వైపు చూపగా సరళ అక్కడ కూర్చుంది. సూర్యనారాయణ గేటుదగ్గరేవున్న సీటులో కూర్చున్నాడు; రైలు కదులుతూ వుండగా ప్రకాశరావుగారు రెండు తెలుగు పుస్తకాలు యిచ్చి – 'యివి సరళకివ్వు కాలక్షేపానికి' అన్నారు. ఆ పుస్తకాలు ఆమెకు పంపుతుండగా ఎదటి సీటులో ముసలమ్మ అన్నది. – 'ఆ అమ్మాయీ – నీ దగ్గరనే కూర్చోకూడదూ' అని సూర్యనారాయణ కోపం దిగమింగి ఊరుకున్నాడు.

సరళ కూర్చున్నచోట ఒక ప్రయాణీకుడు జానెడు చుట్ట వెలిగించి గుప్పు-గుప్పుమని పొగ వదులుతున్నాడు. ఎవరేమనగలరు, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యంవున్న యీ రోజుల్లో! సరళ ముక్కుకు పమిటకొంగు అడ్డం పెట్టుకు కూర్చున్నది ఈసారి ముసలమ్మ గట్టిగా – 'అమ్మాయ్! యిక్కడకు రా! యీ రోజుల్లో సిగ్గేమిట్రా!' అంటూ పిల్చింది - సరళను వచ్చి సూర్యనారాయణ ప్రక్క కూర్చోమని. సరళ అతని వైపు చూచింది. ఇతను వూరుకొనడం మర్యాదేనా? బసవన్నలాగా పైకీ క్రిందకూ తలవూపేడు. నెమ్మదిగా సరళ లేచివచ్చింది. సూర్యనారాయణ ప్రక్కన కూర్చొన్న పెద్దమనిషి యిది గమనించి తాను అవతల సీటులోకి పోతూ సరళకు సూర్యనారాయణ ప్రక్కస్థలం చూపేడు. 'నీకూ మేమే కనబడ్డమా మహారాజా!' అనుకొన్నాడు సూర్యనారాయణ. ఇద్దరూ ప్రక్క ప్రక్కనే కూర్చొన్నా చెరోకవైపుకూ తిరిగి పుస్తకాలు చదువుకోవడం చూచి ఎదటిసీటు చివర కూర్చొన్న వృద్ధదంపతులు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకొంటున్నారు. బాపట్ల స్టేషను వచ్చింది. ఆ వృద్ధ దంపతులలో భార్య చెప్పడం—ముసలాయన మల్లెపూలు కొనడం, ఆమె అందులో కొన్ని తీసికొని కొన్ని ముసలాయన కిచ్చి ఏదో చెప్పడం- చూస్తూనే వున్నాడు సూర్యనారాయణ. సరళ కొనుక్కోవచ్చునన్న అభిప్రాయం బుర్రకు తోచలేదు. ఆ ముసలాయన 'మిస్టర్' అని పిలిచేసరికి సూర్యనారాయణ పై ప్రాణం పైనే ఎగిరిపొయ్యే పర్యంతమయింది. ఆయన మళ్ళీ పిలిచి ఆ పూలు యిచ్చి 'అమ్మాయి కివ్వు' అన్నాడు నవ్వుతూ. ఈ మర్యాదంతా సరళకేనా— లేక యిద్దరూ కలిసివుండడం వల్లనా అని అతని సందేహం. పైగా ఎన్నడు తను పూలు గాని—రిబ్బన్లు-పౌడర్లు వగైరా— అంటే ఆడపిల్లల ప్రత్యేకావసర వస్తువులు తాకి ఎరుగడు. అతని చెల్లెళ్లు ఎన్నడూ అలాంటివి తెచ్చిపెట్టమని అతడిని అడిగేవారూ కాదు. విధిలేక ఆ పూలు సరళ చేతిలో పోసి పుస్తకం చదువుతూ కూర్చున్నాడు. ఇంతలో ఒంగోలు స్టేషను వచ్చింది. ముసలాయన మరచెంబు తీసికొని దిగివెళ్ళేడు. సరళ కూడా ఖాళీ మరచెంబు తీసికొని చేతిలో వుంచుకొంది. ఎదటిసీటు

మెరిల్
చాలామంచి
డ్రైబ్యాటరీ రేడియో!

బుష్
బ్రిటన్సు బెస్టుకరెంటు &
డ్రైబ్యాటరీ రేడియో!

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు
నారాయణ్ రేడియో స్టోర్సు
ప్రకాశం రోడ్డు, గవర్నరు పేట, బెజవాడ 2.

ఎవరెడి బ్యాటరిలు నమ్మకమైనవి ఎల్లప్పుడును దొరకును.

నపుంసకతైలం
అంగ నరములు బలహీనత చెంది
చిన్నదైన, తిరిగి యథాప్రకారమై పూర్తి
సౌఖ్య మనుభవించుటకు 45 యేండ్ల
ప్రఖ్యాతి చెందినది.
1సీసా రూ.10/కట్లార్ల్ వి పి. రూ 1-0-0.
ఆర్డరుతో రు 1/- పంపవలెను.
డా॥ రత్నం సన్స్ మెడికల్ హాల్
మలకపేట బిల్డింగ్సు,
హైద్రాబాద్, దక్కన్.

ముసలామె అడిగింది. 'అమ్మాయీ! కాఫీ కావలిస్తే తెప్పించుకోరాదూ?' అని. సరళ సూర్యనారాయణ ప్రక్కనే చెంబు పెట్టి వూరుకొన్నది. 'దీని భావమేమి తిరుమలేశా!' అని సూర్యనారాయణ చూస్తుండగా, ఎదటిసీటు ముసలమ్మ 'అబ్బాయ్‌- మంచినీళ్ళు కావాలి గాబోలు - తీసుకురా!' అని హెచ్చరించింది. సరళ తల వంచుకుంటే సూరి చెంబుతీసికొని వెళ్ళి నీళ్ళు తెచ్చి ఆ అమ్మాయి కిస్తుండగానే కేక వినపడ్డది 'ఏరోవ్ సూరీ! ఎందాకా?' అని. గేటువైపు చూచేసరికి పాత స్నేహితుడు గోపాల్రావు, డప్పు డవాలూ సర్దుకుంటున్నాడు.

'మద్రాస్‌రా! రైల్వే అపాయింట్‌మెంటుకు ఇంటర్వ్యూకు పోతున్నాను.'

'అయితే ఇంటర్వ్యూకి - సమేతంగా బయలుదేరావన్నమాట!'

సూరి గొంతులో వెలక్కాయ పడ్డట్లయింది. కాదని గట్టిగా చెప్తాడా - ఎదటి సీటులో ముసలమ్మ - సీటు చివరి వృద్ధదంపతులు, ఏమనుకుంటారో? పైగా ప్రకాశరావుగారినే ఆడిపోసుకొంటారేమో 'ఆడపిల్లను పరాయివాడితో ఎలా పంపించా'రని. సూరి మెల్లగా లేచి గోపాల్రావు దగ్గరకుపోయి మెల్లగా చెప్పేడు - తన కింకా పెళ్ళి కాలేదని-యీ అమ్మాయి తన లెక్చరరుగారి కుమార్తె - అనీ.

ఇంతలో ముసలమ్మ సరళను అడుగుతున్నది 'ఏమే అమ్మాయ్! మీ ఆయనకు ఏం వుద్యోగం?'......

మద్రాసేనా?

'ఆ'

'క్రొత్త సంసారమా - ఇదివరకూ అక్కడే వుంటున్నారా?'

సరళ ఏం జవాబుచెప్పాలి? 'ఆయన నా మొగుడుకాదు' అంటుందా - పరాయి మొగాడితో యింత ధైర్యంగా వస్తున్నదా అనుకొంటారు. 'నాకు పెళ్ళే కాలేదింకా' అంటుందా పదహారేళ్లు వచ్చినా యింకా పెళ్ళిచేయకుండా ఎట్లావుంచేడు తండ్రి అంటారు—ఇంతలో మళ్ళి ప్రశ్న—

'మీ అత్తగారి దేవూరు?'

'గుంటూరు' అన్నది సరళ - యిక తెగించి జవాబు చెప్పదలుచుకొన్నట్లు.

'మీ మామగారేంచేస్తున్నారు?'

'ప్లీడరు'

'మీ అత్తగారెక్కడ వుంది?'

'అక్కడే'

'నీకు ఆడబిడ్డ లెంతమంది - మరదు లెందరు?'

'ఆరుగురు ఆడబిడ్డలు - నలుగురు మరదులు'

'మీ ఆయన ఎన్నో ఆయన?'

'పెద్దాయన'

'ఆయన జీత మెంత?'

'వందాయాభై'

'ఎన్నాళ్లయింది కాపరానికి వచ్చి నీవు?'

'ఇప్పుడే'

'అదీ! అందుకే అంత సిగ్గుపడుతున్నావు - మా కాలంలో సరేసరి - యిప్పుడు కూడా యీ సిగ్గేమిటి?'

....

'మద్రాసులో వుండటం మొక్కటే నీకు తెలుసా?'

'ఊహూ'

యీ ప్రశ్నలు - జవాబులు - విన్న గోపాల్రావు విత్తరపోయి సూరి మొగం ఎగాదిగా చూస్తూ అన్నాడు.

'ఏరా - ఎందుకురా - ఇన్ని అబద్ధాలు చెప్పేవు! పెళ్లికి పిలవలేదంటాననా?'

'ఏడిశావ్ - నా మాటలన్నీ నిజమే.'

'మరి ఆ మాటలు?'

సూర్యనారాయణ అవతలసీటులో వాకి

(15-వ పేజీ చూడండి)

ఇద్దరూ చెరొపక్కకీ తిరిగి కూచున్నారు. ముసలమ్మ వారిని చూసి ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకొంది.

లేక పోయాను. క్షమించండి' అన్నాడు శేఖరం.

'అదేమీ అక్కరలేదులే. నువ్వలాగ ఉద్రేకానికి లొట్టుకుంటే పెళ్ళి అవి ఎలాగ అవుతాయ్?'

అందరూ తెల్లబోయారు.

'అసలు శేఖరాన్ని ప్రత్యేకంగా రాచి రంపాన పెట్టాను వెంకట్రావుగారూ. అతనికి కోపం వస్తే తప్పేముంది?'

'అతని ఓర్పుని పరీక్ష చేశాను. చూశారూ, కొత్త ఆత్మగౌరవం ఉన్న మనిషి ఎక్కడ దెబ్బతింటాడో అక్కడదాకా చూశాను. సరిగ్గా పలికాడు. తన గౌరవం నిలబెట్టుకోడానికి ఉద్యోగానికి రిజిగ్నేషన్ ఇచ్చాడు.

'మనిషిలో ముఖ్యమైనది ఆత్మగౌరవమే కాదూ, వెంకట్రావుగారూ? సమర్థత ఉంది, చివరంత వరకూ పోట్లాడని స్వభావం ఉంది. అవసరం వస్తే ఏమైనా చేసి ఆత్మగౌరవం నిలబెట్టుకొనే పౌరుషం ఉంది... ఆస్తు లెందుకండీ ఇంక?'

అందరూ వింటున్నారు. ఆనందరావు ఎత్తిపొడుపుకి ఇలాగ అంటున్నాడో, ఆయన ఉద్దేశం ఏమిటో ఎవరికీ బోధపడక తెల్లబోయి ఆయన ముఖంలోకి చూస్తున్నారు.

'పోనీ అంటే అఫీసు దాటాక మాశారా ఎంతగా గౌరవించాడో! శేఖరం, నువ్వంటే నాకు చాలా మంచి అభిప్రాయం ఉందోయ్!'

ఆనందరావుగారు చాలా ఉల్లాసంగా కనిపిస్తున్నారు.

'సరే. దానికేంలెండి. మీ ఋషులు ఎవరు?'

అర్థంకాక చూస్తూ వెంకట్రావు చెప్పాడు.

'బ్రతికించారు. ఇంక అసలు విషయానికి వస్తాను. తిథీ, నక్షత్రం, అద్భుతంగా ఉన్నాయి. ఏ వారదోషం. మీ అబ్బాయికి–అంటే మీ తమ్ముడికి మా అమ్మాయి సరోజని ఇస్తానని చెప్పడానికి వచ్చాను. అమ్మాయిని అబ్బాయి చూచాడు... మా తరఫు అంతా ఇష్టమే. ఇంక మీరున్నారు.'

* * *

మరి కొంచెం రోజుల్లో శేఖరం పెళ్ళి అయిపోయింది. ఆశీర్వదిస్తోన్న వదినతో 'చూచావా వదినా, ఆరోజు తొందర పడ్డానన్నావు. ఆ తొందర లేకపోతే...' అన్నాడు శేఖరం.

'ఈ మనువు కాకపోను' అని పూర్తిచేసింది వదిన. ★

ముసలమ్మ శపథం

(9-వ పేజీ తరువాయి)

వుండటం చూచి గోపాలరావును పిలుచుకెళ్ళి వివరంగా చెప్పేడు. గోపాలరావు ఇతమిద్ధమని తేల్చుకోలేకుండానే సెల్లూరులో దిగిపోయాడు.

రైలుఆగిన ప్రతిస్టేషనులోనూ ఎవరో ఒకరువచ్చి సరళప్రక్కన ఖాళీసీటులో కూర్చోబోవడం – ముసలమ్మ 'ఆ అమ్మాయి పెనిమిటి వస్తాడు' అని చెప్పి సాగనంపడం సూర్యనారాయణ గమనిస్తూనే వున్నాడు.

ఎలాగో మద్రాస్ చేరుకొనే సరికి సాయంత్రం అయింది. స్టేషను దగ్గరకు ప్రకాశరావుగారి బావ వేంకటేశ్వరరావుగారూ వచ్చారు. ఎదటిసీటు ముసలమ్మను చూసి – 'పిన్నీ – నీవూ యీ బండికే వచ్చావా' అంటూ ఆమెను దింపుకొన్నాడు. సూర్యనారాయణ సామానూ ఆయన దించుకోవడం గమనించి, 'ఏరా–వెంకూ–యీ అమ్మాయి ఎవర్రా?' అన్నది ముసలమ్మ.

'మా బావమరది ప్రకాశరావు పెద్ద కూతురు.'

'పెళ్ళికాలేదు గాబోలునుగా?'

'అవును'

'మరి యీ అబ్బాయి ఎవరూ?–'

'ప్రకాశరావు దగ్గర చదువుకునే కుర్రవాడు. మనవాడే.'

'ఓసినీ కడుపు చల్లగుండా ఏమే పిల్లా– ఇందాకటినుంచి ఏమేమో చెప్పితివిగదే!'

వెంకటేశ్వరరావు దిగాలుపడి సూర్యనారాయణవైపు చూచేడు.

'కాదు మామయ్యా – ప్రతివాళ్లూ మమ్మల్ని అడగకుండానే మొగుడూ పెళ్లాలక్రింద లెఖకట్టి మాట్లాడితే ఏం చెయ్యం? కాదని చెప్పినా వినేటట్లు లేరే?' అన్నది ధీమాగా సరళ.

సూర్యనారాయణ చేతిగుడ్డ అడ్డంపెట్టుకొని నవ్వేడు.

'ఓసి భడవా! ఏదో – కొత్త పెండ్లికూతురువనీ – వీడో అన్నంగాని – అయినా... మీ యిద్దరికీ ముడిపెట్టించకపోతే నా పేరు పేరమ్మకాదు చూడు!' అని ముసలమ్మ శపథం పట్టింది.'

సూర్యనారాయణకు యిప్పటికీ అర్థమయింది కొత్తదంపతులకు యింత గౌరవం వుంటుంది గాబోలనని. నిజానికి సూర్యనారాయణ పక్కనే ప్రయాణంచేస్తే – రైల్లో నిలబడటానికూడా వీలుండేది కాదు.

ఇంటికి వచ్చేసరికి వెంకటేశ్వరరావుగారి భార్యకు నెమ్మదిగా వున్నట్లు తెలిసింది. సూర్యనారాయణ ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళివచ్చేసరికి ముసలమ్మ ప్రకాశరావుగారికి జాబు వ్రాయిస్తున్నది – 'యీడూ జోడూ బాగావుంది – త్వరగా మూడు ముళ్ళూ వేయించేయ్' అని.

సూర్యనారాయణకూడా కళ్ళు మూసుకొని 'ముసలమ్మ శపథం నెగ్గించు మహాప్రభో!' అని పరాత్పరుడికి విన్నవించుకొన్నాడు. ★